No. 145.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

1847

Dieu et mon droit.

Deze Courant verschijnt te Amsterdam, Dingsdags, Donderdags en Zaturdags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 3,00; voor de buitensteden *f* 3,50; franco door het geheele Rijk. Brieven, Gelden, enz. franco te adresseren aan het Bureau der Courant.

DINGSDAG, 8 JUNIJ.

Advertentien van acht regels en daar beneden worden tegen *f* 1,75 geplaatst; meer dan acht regels tegen 20 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 7 Junij.

De leden van de Tweede Kamer hebben hunne werkzaamheden hervat sinds laatstleden Vrijdag. Er zijn nu belangrijke onderwerpen te behandelen, welke waarschijnlijk al den tijd zullen wegnemen, welke voor deze zitting nog overig blijft; te weten de begrooting en het wetboek van strafregt.

Wat de begrooting aangaat, het is te denken dat deze, naar gewoonte, na eenige haarkloverijen over onbeduidende onderdeelen, zal worden aangenomen. Er is overigens in den stand van zaken, zoo als deze zich in de Kamer en bij de regering vertoont, weinig aan gelegen, of de begrooting zal worden verworpen. Wat toch zou de verwerping anders veroorzaken, dan eenige wijziging in deze of gene min belangrijke uitgaven, en misschien ook eenige bemoeijelijking van de regering? En welk voordeel zou dat aanbrengen? Eenige triomfkreten van de oppositie-pers, eenige loftuitingen, hoog mogelijk gestemd, van de leden der oppositie in de Kamer, en verder niets; wij hebben in dat spel geen behagen, dat alleen geschikt is, om een snorkend blad-artikel te leveren tot vermaak der goedgeloovige lezers van het land.

Als zich in de Kamer eene partij had gevormd, welke bestond uit mannen van talent, die, met de bewijzen op tafel, eene begrooting konden stellen tegenover de begrooting der regering, uitgaande niet van de bezuiniging op personen, die over het algemeen slecht worden bezoldigd, maar van inkrimping der te uitvoerige administratie, met een nieuw belastingstelsel, waarbij de drukkendste volksbelastingen werden afgeschaft, dan zoude er misschien iets van eene verwerping der begrooting te verwachten zijn; dan kon zij doel treffen, en vorst en volk dienst bewijzen. Nu kan zij alleen geschikt zijn, om aan sommige leden der Tweede Kamer eene onverdiende populariteit te bezorgen, of om hen, die reeds eenigen naam hebben verkregen, daarin te bevestigen; en vinden wij het een komediespel, der Kamer en der natie onwaardig, en dat wij betreuren.

Er is niets, dat in een constitutioneel land, vooral wat de financiën aangaat, meer nadeel doet, dan eene zoogenaamde oppositie, welke, zonder de ware volksbelangen te behartigen, een tirailleurs-oorlog tegen de regering voert. Zulk eene oppositie, omdat zij aanhoudend al haar kruid verschiet op onderwerpen van zeer gering belang, brengt de regering geheel in den waan, dat er werkelijk geen groote tastbare feiten in het bestuur bestaan, en van den anderen kant weet zij bij het volk geene belangstelling op te wekken, daar dit zich natuurlijk aan beuzelarijen niet laat gelegen liggen, en niet is op te winden dan door groote kwestiën, welke het tot in het leven aantasten. Daarenboven, die zoogenaamde tegenstand, welken de regering ontmoet, geeft een glimp van constitutionaliteit aan al wat er gebeurt, en dient niet zelden, als er nu en dan een of ander lid eene ernstige predikatie houdt, waarin der regering de les van A tot Z wordt opgezegd, om daarmede het goedhartig volk te vermaken, dat in verwondering uitroept: „Het is toch maar een knappe vent, hij durft.” Intusschen lagt de spreker meesttijds in de vuist lagchen, en niet zelden de regering met hem; want zij, vooral de minister van financiën, kent de oppositie. Wat is nu hiervan het gevolg? De kardinaal Mazarin zeide in zijnen tijd, van het volk sprekende: *ils chantent; ils paieront:* hier is het: *ils crient; ils paieront.* En inderdaad, het volk betaalt de rekening.

En wat nu betreft het wetboek van strafregt; het is moeijelijk te voorzien, wat daarvan worden moet. Er ware misschien iets van te verwachten, indien in de Kamer ooit eene discussie van beginselen plaats had; dan ten minste ware er gelegenheid, om zich te verstaan en tot een resultaat te komen. Maar in eene vergadering, waarin ieder lid bijna zijne individualiteit wil doordrijven, zóó dat meesttijds een beginsel moet worden geschonden, om gevolg te geven aan eene of andere pretenticuse aanmerking van zeer ondergeschikten aard, in zulke vergadering is een wetboek van strafregt bijna niet te maken, als men bedenkt, dat de meesten Meester in de beide regten zijn, en ongetwijfeld bezield met het denkbeeld, dat ieder hunner meer dan bevoegd is, om eene opinie te hebben en ze te doen gelden.

Het is overigens bij de meeste debatten een treurig verschijnsel, dat ieder in vraagpunten van minder gewigt bij een ernstig onderwerp te veel aan zijne opinie hecht. Wanneer men het over de beginselen eens is, dat men dan toch in vrede's naam transigere over onderdeelen; dat men het offer brenge van zijne meening, om een beginsel te redden en tot stand te brengen. Zoo lang dit niet bij de debatten der wetgeving op den voorgrond zal staan, zal Nederland met een ellendige wetgeving bedeeld blijven.

Sedert onze laatste opgave zijn gekozen tot leden der Provinciale Staten: Voor den steden van Vriesland, Mr. C. J. van der Veen; voor den landelijken stand, M. Manger Cats en C. F. T. Rinia van Nanta; voor de ridderschap van Groningen, L. H. Baron Rengers, tot president, en Jhr. W. H. de Savornin Lohman; voor den stedelijken stand, J. Homan; voor het 1e. district van den landelijken stand, A. Aalfs en J. F. Zylker; voor de ridderschap van Overijssel, Jhr. A. K. P. C. van Suchtelen van de Haere en Baron J. A. van Ittersum; voor den stedelijken stand, Jhr. Mr. W. G. Hovy en B. P. G. van Diggelen, en voor den landelijken stand, Jhr. Mr. J. W. van Thye Hannes, F. J. A. Kistemaker, Mr. H. van der Wijck van Archem, Mr. J. Cornelissen en A. J. Scriverius.

Den 4 dezer werden te Arnhem geopend de zittingen van het Landhuishoudelijk Congres, in welke vergadering door onze geachtste landhuishoudkundigen onderwerpen van groot belang, daartoe betrekkelijk, werden behandeld of deswege rapport uitgebragt, t. w. de veldpolitie, de veendamp, het stelsel van besproeijing, de noodzakelijkheid van de toepassing der scheikunde op den landbouw, de opheffing der tiendregten, en meer anderen.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

's GRAVENHAGE, 6 Junij.

De Regering heeft thans geantwoord op de bedenkingen gemaakt bij het voorloopig verslag der afdeelingen wegens de Staatsbegrooting van 1848—1849. Behalve een overzigt van de algemeene beschouwingen, door de Regering, in antwoord op de door de kamer geopperde, ter sprake gebragt, laten wij ook de meest belangrijke punten volgen, die bij de verschillende hoofdstukken en derzelver onderdeelen, in aanmerking zijn gekomen.

Voorzeker, zegt de Regering, is het eene gewigtige bemoeijing, met welke de verschillende takken der wetgeving zich bezig houden op het oogenblik, waarop hun gemeen overleg moet te zamen werken om de uitgaven van den Staat te regelen.

Met zorgvuldigheid behoort daarbij gezorgd te worden, aan de eene zijde, dat alle verkwisting worde vermeden, aan de andere zijde, dat de Regering niet door te groote zucht tot spaarzaamheid buiten staat gesteld worde de uitgaven te doen, welke zij in het belang van den Staat en in dat belang alléén, noodzakelijk acht.

Hoe meer zwaarwigtig die taak is, des te meer acht men het pligt te zijn, om zich, tot de vervulling daarvan overgaande, te bepalen tot hetgeen daarmede in verband staat, en zich van alle uitweidingen, welke de oplettendheid zouden kunnen afleiden, te onthouden.

§ § 1—3. Het is daarom dat men in deze beantwoording niet kan treden in eene uitvoerige toetsing van de beschouwingen, welke in het voorloopig verslag de Commissie van Rapporteurs omtrent den staat der materieele welvaart van het land ter neder gesteld zijn.

Bij de aanbieding der begrootingswetten is in de redenering daaromtrent, waarvan de woorden voor geene tweeledige uitlegging vatbaar zijn, de hoogte der belastingen erkend, maar daarop niet verder aangedrongen, omdat het, waar de noodzakelijkheid van het verkrijgen der som bestaat en erkend moet worden, niet doelmatig voorkwam, den drukkenden last nog te verzwaren door eene breede uiteenzetting daarvan.

Het is integendeel geoordeeld veel meer in het welbegrepen belang van het vaderland te zijn, om het oog te vestigen op de materiele welvaart van dat vaderland, waarvoor de bewijzen in die redevoering zijn aangevoerd.

De daartoe betrekkelijke, grootendeels met cijfers gestaafde daadzaken, worden niet omvergeworpen door algemeene beschouwingen, waarvan het bewijs achterwege blijft.

De herstelling van het evenwigt tusschen gewone ontvangsten en gewone uitgaven blijkt uit de ondervinding van de jaren 1845 en 1846; jaren, welke voor het eerst niet onbelangrijke overschotten op de gewone uitgaven of verbeteringen in den financiele toestand achterlaten.

§ 4. Uit hetgeen in deze paragraaph als het gevoelen van andere leden wordt ontwikkeld, ziet men met genoegen, dat 's Lands toestand, evenzeer als hetgeen omtrent de finantien is tot stand gebragt, met meerdere juistheid wordt gewaardeerd.

Men vindt daarin eene aanmoediging om op het voetspoor voort te gaan, dat aanvankelijk met zoo goed gevolg, uit een diep gevoel van pligtbesef, is betreden.

Men zal zich daarvan niet laten afschrikken, noch door eene te zwarte schildering van den stand der zaken, noch door zich aan ijdele begoochelingen, als of men het doel reeds bereikt had, over te geven.

Te zorgen dat er in de noodzakelijke uitgaven van den Staat voorzien worde; te waken tegen het doen van onnoodige uitgaven; elkander over en weder de vervulling van die taak gemakkelijk te maken, zonder belemmeringen in den weg te werpen, ziedaar de roeping van Staten-Generaal en Regering.

Het vaderland zal het best gediend zijn, wanneer beide die roeping met naauwgezetheid vervullen, zonder zich door verkeerde voorstellingen van het spoor te laten leiden.

§ 5. De Regering zou dan ook, zoo zij in hetgeen daarna volgt eenige nadere beantwoording van de hier gestelde vragen had gevonden, niet terugdeinzen voor het onderzoek van die vragen, en gelooft, met de zamenstellers van dat verslag, dat het vertrouwen op de deugdzaamheid van het geldelijk beheer zoodanig moet gegrondvest zijn, als in deze paragraaph wordt uitgedrukt.

§ 6. Met genoegen bespeurt de Regering, dat de slotsom der hier ontwikkelde beschouwingen, omtrent welker juistheid geen verschil van meening bestaat, vele leden der Staten-Generaal heeft bewogen om aan te dringen op de daarstelling van een amortisatie-fonds.

§ 7. Op de inachtneming eener wijze spaarzaamheid kan nimmer genoeg worden aangedrongen. Uit dit oogpunt was hetgeen te dezer plaatse in het verslag wordt gezegd, der Regering hoogst aangenaam.

Bij de behandeling echter der verschillende hoofdstukken zal eerst kunnen blijken, of het gevoelen juist is van die leden, welke van meening zijn, dat de Regering van die overtuiging nog niet genoegzaam doordrongen zou zijn.

Tegen de uiting van een vermoeden zonder aanvoering van daadzaken, kan men niet anders dan eene algemeene ontkentenis overstellen.

§ 8. Omtrent de algemeene stelling welke te dezer plaatse wordt uiteengezet, kan al wederom geen verschil van meening bestaan.

De toepassing alleen vordert onderzoek. Er wordt betreurd dat er nog zooveel ongedaan is gebleven.

Zeker, wanneer een onbevooroordeeld oog gadeslaat, wat er in den loop van drie jaren omtrent 's lands finantien is verrigt en nog te doen staat, zal men wel kunnen gelooven dat er nog voor eenigen tijd werk voorhanden is; maar niemand zal in ernst kunnen zeggen, dat er in den afgeloopen tijd veel meer had kunnen verrigt worden.

En wat is er nu van hetgeen in het voorloopig verslag als onafgedaan wordt opgenoemd:

a. De rekening van 18 4 is, binnen den bij de wet bepaalden termijn, vóór den 1sten Julij 1846, aan de Algemeene Rekenkamer toegezonden; eerst na de goedkeuring kan de mededeeling aan de Staten-Generaal plaats hebben.

De Regering is daaromtrent geheel lijdelijk. Zij kan dit alleen zeggen, dat zij de eerste mededeeling van de aanmerkingen der Rekenkamer op 25 Februarij 1847 heeft ontvangen en daarop reeds den 30sten April 1847 geantwoord heeft.

b. Het is der Regering niet geheel duidelijk, wat door de afsluiting van afgeloopene diensten in het verslag wordt verstaan. Men zal gaarne de opheldering van die uitdrukking ontvangen.

Bij de Regering zijn alle diensten, welke volgens de wet afgesloten kunnen worden, afgesloten in den zin, waarin zij het woord *afsluiting* opvat, dat is als de handeling, waardoor het saldo vastgesteld wordt, waarna geene verdere uitgaven of ontvangsten kunnen plaats hebben.

Er bestaat dus geene de minste aanleiding tot aanmerking op hare naauwkeurigheid ten dezen opzigte.

c. Jaarlijks heeft men het uitvoerig verslag van het gebruik der geldmiddelen, zoo als het bij art. 126 der Grondwet bedoeld is, aan de Staten-Generaal medegedeeld. Het stuk als zoodanig door de Regering beschouwd, is ook steeds door de Staten-Generaal aangenomen. Ook hier bestaat geene de minste reden tot een verwijt van achterlijkheid.

d. De Regering onderzoekt het stelsel onzer comptabiliteit, en zal mededeeling van den uitslag van haar onderzoek doen, indien ten gevolge daarvan wettelijke voorschriften noodig zijn.

Dat stelsel is, wat de hoofdzaken betreft, door de instructie voor de Algemeene Rekenkamer, eerst in October 1841, vastgesteld zoo als het nu is.

e. Bij de behandeling van het wets-ontwerp omtrent de verevening van den achterstand, zijn de oorzaken opgegeven, welke de vertraging hebben veroorzaakt.

Die oorzaken zijn aan de Regering niet te wijten. De stukken zijn alle bij de Rekenkamer, welke daarin geene bezwaren schijnt te vinden, zoodat het nog niet vormelijk tot stand brengen der verevening van dien achterstand geen wezenlijk nadeel toebrengt.

Reeds bij gelegenheid der beraadslaging der wet van 9 Mei

1816 (*Staatsblad* n°. 40) zijn de Staten Generaal met de redenen van het oponthoud bekend gemaakt.

Men begrijpt niet regt de uitdrukking van het verslag, dat die vroeger hadden *behooren* te worden opengelegd.

f. Met de vereffening en opheffing van vele rijks-fondsen wordt voortgegaan: een daartoe betrekkelijk wets-ontwerp is bereids weder tot stand gebragt, een ander wets-ontwerp van denzelfden aard is ingediend, en de weinige fondsen, die daarna overblijven, zullen spoedig volgen.

g. Gaarne erkent men, dat de opmerking wegens het oponthoud der vereffening met het groot-hertogdom Luxemburg juist is. De veelvuldige en gewigtige bezigheden aan het Departement van Finantien verbonden, schijnen eene voldoende verdediging voor dat oponthoud op te leveren. Intusschen is men er op bedacht, daaraan te gemoet te komen door eene bijzondere commissie te belasten met deze taak, die meer uitbreiding heeft bekomen, dan men zich voorstelde dat het geval zou zijn.

h. De wet op de militaire pensioenen, die in 1842 slechts voorwaardelijk was toegezegd, indien namelijk de toen voorgestelde wet op de burgerlijke pensioenen werd aangenomen, is, sedert die toezegging herhaald is geworden, ook in behandeling genomen en reeds bij het Departement van Oorlog ontworpen. Die wet wordt thans bij het Departement van Marine met de bepalingen omtrent de pensioenen voor de zeemagt aangevuld, zoodat dezelve weldra een punt van overweging bij de Regering zal kunnen uitmaken; het laat zich echter met geene zekerheid bepalen, of die wet nog in deze zitting aan de Staten-Generaal zal kunnen worden aangeboden.

Zoo blijft er dan van de bewijzen voor de stelling, dat er nog zooveel ongedaan is gebleven, waarbij zelfs op beweerde beloften wordt gewezen, geen enkele over, dan het uitstel wegens de vereffening met Luxemburg, waartegenover de Regering gelooft het veelvuldige te mogen stellen, dat afgedaan is en haar onafgebroken werkzaam houdt.

§ 9. De herziening der algemeene wet op de invordering der in- en uitgaande regten en accijnsen is toegezegd.

Het gewigtige en zeer uitgebreidde wets-ontwerp, dat als gevolg daarvan moet worden ingediend, is, na een onafgebroken arbeid, nagenoeg gereed, doch zal in den loop van deze zitting, waarin nog zoovele werkzaamheden de Staten-Generaal wachten, niet kunnen worden behandeld.

§ 10. Omtrent het onderwerp in deze paragraaph, (de bevordering namelijk, ook van de zedelijke en verstandelijke behoeften der natie en het bezwaar over het terugblijven van onderscheidene daartoe strekkende wets-voordragten) zal bij gelegenheid van ieder hoofdstuk in bijzonderheden gehandeld kunnen worden.

§ 11. De Regering gevoelt geene vrijheid om de behandeling der begrootings-wetten te verschuiven, overeenkomstig den wensch van eenige leden in de Afdeelingen.

Eene zoodanige verschuiving, door niets gewettigd, zou de gewigtigste belangen van den Staat krenken, en tot niets dienen dan om het beklag gegrond te doen worden van diezelfde leden, welke gelooven te mogen beweren dat er te weinig wordt afgedaan.

Men gaat de Memorie over tot de beantwoording der algemeene aanmerkingen, die meerendeels den vorm en de inrigting der begrooting betreffen, welke wij, in zoo verre onze ruimte dit zal gedoogen, in ons volgend N°. voornemens mede te deelen. Wij achten het echter oorbaar nu reeds de aanmerkingen der regering te plaatsen, vervat in het zevende hoofdstuk, handelende over het:

Departement voor de zaken der Roomsch-Katholijke Eeredienst

De leeraars van de godsdienstige gezindheden, wier bezoldiging uit 's lands kas niet, als een *verkregen* regt, bij het *eerste* lid van art. 192 der Grondwet, aan de betrokken gezindheden verzekerd is, kunnen niettemin op het genieten van eene toereikende bezoldiging uit die kas aanspraak ontleenen uit het *tweede* lid van dat artikel, in verband met het 189ste artikel der Grondwet. In dien zin kan en mag deze aanspraak *grondwettig* genoemd worden, even gelijk de erkende verpligting van den Staat, om, bij gebleken behoefte der verschillende godsdienstige gezindheden in dit opzigt, te gemoet te komen, eene *grondwettige* verpligting kan en mag heeten, vermits die uit de, ingevolge art 189 aan alle godsdienstige gezindheden, in het Koningrijk bestaande, verschuldigde gelijke bescherming voortvloeit. Dat het vervullen dier behoefte van staatswege van het vermogen der schatkist afhankelijk blijft, en mitsdien tijd en omstandigheden op het gevolg geven aan het *tweede* lid van art. 192 meer of min gunstigen invloed kunnen uitoefenen, vermindert de bestaande *grondwettige aanspraak* niet, maar doet slechts het geval ontstaan, waarin de leeraars der Roomsch-Katholijke gezindheid tot hiertoe, op weinige uitzonderingen na, algemeen verkeeren, namelijk, dat zij, die iets van het Rijk genieten, aanmerkelijk *lager* uit 's lands kas bezoldigd worden, dan de leeraars van andere godsdienstige gezindheden; — eene omstandigheid die, met het oog op het 192ste artikel der Grondwet, wel niet als verkorting van *volkomen regten* is te beschouwen, maar toch billijkheidshalve aanleiding behoort te geven, dat in de gebleken behoefte zooveel mogelijk worde voorzien, ten einde de Staat niet in gebreke blijve zijne grondwettige verpligting in dat opzigt te volbrengen.

In betrekking tot deze zaak wenscht de Regering te doen opmerken, dat zij de oud-bisschoppelijke klerezij in alle hare verrigtingen op het *kerkelijk terrein* volstrekt ongemoeid laat, en aan dezelve in het *staatkundige* alles verleent, wat het Gouvernement te verleenen bij magte is, waarvan de onderwerpelijke begrooting, bij vergelijking met die van vroegere dienstjaren, wederom een bewijs kan opleveren.

Overigens heeft de Regering, gedachtig aan de grenzen, haar door de Grondwet aangewezen, vast besloten, zich zorgvuldig te wachten van *partij* te nemen in het hier bestaande geschil, en zulks om de in hare oogen alles afdoende reden, dat zij even onbevoegd als ongehouden is, om tusschen *Utrecht* en *Rome* te beslissen.

De vraag, »of de leden der oud-bisschoppelijke klerezij zich »te regt of ten onregte *Roomsch-Katholijken* noemen, noch »ook of zij zich in eene of meerdere geloofspunten van de leer »der *Roomsch-Katholijke kerk* gescheiden willen achten," — in andere woorden: aan welke zijde hier de regtzinnigheid in leer en tucht, het gelijk of ongelijk in het geschil is, — heeft de Regering niet te onderzoeken, vermits zij zich daarmede niet zoude kunnen inlaten, zonder zich het *jus in sacra* aan te matigen.

Indien de oud-bisschoppelijke klerezij *Roomsch-Katholijk* wil wezen, is de Staat verpligt haar verlangen in dat opzigt te eerbiedigen, omdat de volkomen vrijheid der godsdienstige begrippen bij de Grondwet aan elk gewaarborgd is. Het ligt echter, bij dat geval, in den aard der zaak, dat de Regering in den twist, welke daarover in den boezem van het kerkgenootschap, waartoe de klerezij verklaart te behooren, wordt gevoerd, *deelgenoot* zoude worden, wanneer zij den, door het hoofd der klerezij, in strijd met de oorspronkelijke stichtings-acte der Nederlandsche bisdommen benoemden en door de meerderheid der Roomsch-Katholijken *niet* erkenden *Bisschop van Haarlem*, *officieel* erkende in die *hoedanigheid*, of onder dien *titel*. Trouwens, zoo doende zou de Regering aannemen of beslissen, dat het in 1559 opgerigte *Roomsch-Katholijke bisdom van Haarlem* door die benoeming *wettig vervuld was*, en derhalve wel naar den zin der oud-bisschoppelijke klerezij, maar niet in den geest van onzijdigheid handelen en geheel afwijken van de voorzigtigheid, welke de staatsbesturen dezer landen, zoowel onder de Republiek als later, steeds in deze hebben betracht, door de staatkundige erkenning van *Bisschop van Haarlem* aan den door het hoofd der oud-bisschoppelijke klerezij benoemden titularis volstandig te weigeren.

Voor het geval, dat de oud-bisschoppelijke klerezij zich als een *op zich zelf staand kerkgenootschap* wil beschouwd hebben en hare betrekking tot den Staat als *zoodanig* op eenen bepaalden voet wenscht geregeld te zien, is de Regering bevoegd en ieder oogenblik bereid, daartoe op het desweges te uiten verlangen der belanghebbenden over te gaan; — waarom dan ook het *eerste* artikel dezer afdeeling, even als bij de vorige tweejarige staatsbegrooting, zoodanig is omschreven, dat, in dit opzigt, geene ongelegenheid zoude kunnen in den weg staan.

PER ELECTRO-MAGNETISCHE TELEGRAAF.

Zitting van 7 Junij.

Heden zijn in de Kamer ingekomen drie ontwerpen van wet, de eerste strekkende tot intrekking van den accijns op het gemaal, de tweede betreffende de begrooting der Landsdrukkerij over 1848 en 1849, het derde bevat de negen ontwerpen nopens het stem- en kiesregt.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 5 Junij. Gisteren heeft de kamer der Pairs een aanvang gemaakt met de beraadslaging over het ontwerp van wet betreffende het onderrigt in de geneeskunde en artsenijmengkunde en derzelver uitoefening.

— De *Gazette du Tribunaux* voert gronden aan ten bewijze van het onjuiste van het berigt, dezer dage verspreid, dat ten gevolge eener huiszoeking in de woning van den heer Pelaprat, eenige papieren zouden gevonden zijn, die een belangrijk licht werpen over het proces-Cubières.

— De commissie belast met het onderzoek van het wetsontwerp betreffende het middelbaar onderwijs, (van wier bepalingen wij in ons vorig nommer eene kleine schets gegeven hebben) staat dus blijkbaar onder den invloed van den heer Thiers, en opdat niets ontbreke aan het ondragelijke van dien stand van zaken, is zijn candidaat de heer Liadières tot rapporteur benoemd. De zaak krijgt alzoo een ernstig aanzien en vereischt inderdaad in eene hooge mate de bezorgdheid der bisschoppen. Immers niet alleen wordt in het ontwerp-Salvandy aan de geestelijkheid op eene hatelijke wijze de vrijheid betwist en de regten, die haar door het charter zijn toegekend, maar men wil haar tot dienstbaarheid vernederen, en de Kerk en het priesterschap in het hart treffen.

— Eergisteren heeft de hertog van Montebello als minister van marine den eed afgelegd in handen van Z. M. den Koning. Gisteren woonde hij de zitting van de Kamer der Pairs bij.

— Men leest in de *Gazette du Simplon:* »Berigtgevers, die doorgaans wel onderrigt zijn, melden ons, dat de heer Rossi, gezant van Frankrijk, eene poging heeft aangewend bij den H. Stoel om de terugroeping der Jezuiten te verwerven en dat Pius IX stellig geweigerd heeft zich te mengen in eene zaak, die hij beschouwt tot het uitsluitend gebied van de oppermagt der cantons te behooren."

— De *Siècle* verzekert, dat de H. Vader eene commissie heeft benoemd, om zich het lot der Joden aan te trekken. Het zou zijn plan zijn, hen uit hun armzalig *ghetto*, het jodenkwartier te Rome, te bevrijden.

Er is, voegt de *Siècle* er bij, in het *ghetto* eene verdeeldheid van gevoelen aangaande den H. Vader ontstaan. Het »jonge Palestina" gelooft, dat de Paus de Messias is. De behoudende partij houdt hem slechts voor een groot Profeet.

— De *Courier de Marseille* deelt een bulletin mede van Algiers, inhoudende de tijding van het vertrek van daar van den maarschalk Bugeaud. De veldtogt van Kabylië is geëindigd. Twee veldslagen hebben de onderwerping van 80 volkstammen ten gevolge gehad en het opper-gezag van Frankrijk is in geheel Kabylië erkend, zoodat de belasting, door den gouverneur-generaal geregeld, voortaan geregeld zal betaald worden.

De maarschalk Bugeaud wordt, volgens datzelfde berigt, tegen den 15 of 20 dezer maand te Parijs verwacht. Men zegt, dat de maarschalk zijn ontslag ingediend.

MADRID, 31 Mei. Men zegt, dat H. M. voor is, zich den 10 Junij naar St. Ildephonsus te be alwaar zij een gedeelte van den zomer zal doorbr De koning zal, zegt men, het slot Pardo niet ve Men voegt er bij, dat hij naar Madrid zal terug zoodra het ministerie gewijzigd zal zijn.

— Men verneemt, dat de St. Ferdinands ban millioen realen ter beschikking van het gouver heeft gesteld voor het observatie-leger van Portug

— Eergister avond, 29 Mei, ongeveer ten is de nuntius van Z. H. Pius IX, Mgr. Brunelli, bisschop van Thessalonica, zonder eenig gevolg of lijk praalvertoon in deze hoofdstad aangekomen. was in het nunciatuur in gereedheid gebragt om op eene waardige wijze te ontvangen. De kerk d lianen was ter eere van deze voor Spanje gewigti gebeurtenis verlicht. Gisteren is Z. Hoogw. door scheidene corporatiën dezer hoofdstad en een aan kelijke waardigheidbekleeders begroet geworden.

— Het commissariaat der Cruzada heeft de kos streden der installatie van Mgr. Brunel i, die den ach van Indië en vijf bisschoppen aan zijnen disc ontvangen: Bijna alle dagbladen vereeuwigen de beurtenis, door eene eenparige loftuiting, als van een grooten invloed zijn op het lot van Spa

— Sinds eenige dagen sprak men niet meer zaak der dubbele ontploffing. *El Espanol* zeide gisteren het volgende: Morgen zal de heer A la Riva, die eene maand lang ontoegankelijk was geheimhouding worden gesteld. *El Espanol* voegt dat het alsdan vergund zal zijn eenige bijzonderhe melden aangaande die zaak, welke tot op dezen dag diepst geheim is gehuld geweest.

— Men zegt, dat het gouvernement eerdaags partero en met hem aan een aantal verbannen officieren hunne vorige rangen en eertitels zal we ven en hun tevens verlof zal verleenen om in terug te keeren. Het is echter nog slechts een g

Brieven van Oporto loopen tot den 30 Mei. D kies de Loulé, oom van H. M is door de junta vaardigd om zelf met de koningin te gaan onderha De opstandelingen verwerpen onvoorwaardelijk schenkomst der mogendheden. Middelerwijl lie komst van het Engelsch schip *Bull-Dog* ter ree Lissabon, den moed der koningsgezinden weder verlevendigd. De heer Bulwer schijnt order gekr hebben om het gouvernement van Spanje te verzo zijne troepen in Portugal te laten doordringen.

ENGELAND.

LONDEN, 5 Junij. Het voorstel van den heer betrekkelijk de interventie in Portugal is in he der gemeenten nogmaals verdaagd, en wel tot aa den Donderdag.

— In de zitting van het huis der gemeente gisteren werd aan het al of niet bestaan der aard zickte gewijd. De berigten dienaangaande zij uiteenloopend; men kon er dus niets met zekerhe bepalen.

— Het aannemen van het voorstel van graaf L strekkende tot het goedstemmen van een adres aan betreffende de invoering van een plan van colo voor Ierland, schijnt het vroeger genomen besl regering te logenstraffen van zich niet met de huizing in te laten.

— In de zitting van het lagerhuis d. l. 2 deze men mede in committé beraadslaagd over eenige a van de voordragt van wet betreffende jeugdige overt De heer Escott stelde de afschaffing voor van de ling, volgens welke aan kinderen voor zekere misdr in sommige gevallen zweepslagen worden verorden amendement werd echter verworpen.

— Lord Dudley Stuart is door eene groote invloedhebbende kiezers van het district Marylеb noemd tot hun vertegenwoordiger in het huis meenten.

— Brieven van Manchester maken melding merkbare verbetering in den toestand der nijver die stad en de omliggende districten.

— Men leest in de *Daily News*: »De b van O'Connell hebben besloten zijn stoffelijk te vereeren door het doen van een plegtigen op de straten van Londen, zoodra het lijk aldaar komen zijn, om naar Ierland te worden over De katholijke geestelijkheid zal ter zijner nage eene lijkdienst vieren in de cathedraalkerk van Mo

— Het schijnt, dat tot de benoeming van gelschen gezant, en gevolmagtigd minister te R paaldelijk is besloten. Men zegt, dat de keus gouvernement gevallen is op den heer Temple zelfde functiën te Napels heeft bekleed.

DUBLIN, 1 Junij. Openbare rouwbedrijven van O'Connells dood, zullen in de meeste st

land plaats hebben, zoo als te Limerick, Cork, Waterford, enz. Hier ter stede vooral maakt men toebereidselen tot een groot rouwbetoon, waaraan de lieden van alle partijen zullen deel nemen.

— De dagbladen van Cork melden, dat de heer John O'Connell zich als kandidaat zal aanmelden voor de vertegenwoordiging dier stad bij het huis der gemeenten ter vervanging van zijn vader.

Uit Canada wordt gemeld, dat Mgr. Blanchet, den 8 Maart van Montreal naar de Missie van Oregon is vertrokken, vergezeld van zijne vrome medehelpers, benevens eenige werklieden, om hem in het bouwen van eene kerk en woning behulpzaam te zijn. De inwoners van Montreal wenschen den ijverigen prelaat en de edelmoedige missionarissen, die hem vergezellen, eene gelukkige reis en het welslagen zijner pogingen toe. Het is schoon en edel, wanneer men zijn vaderland en alles wat den mensch daar binden kan, vrijwillig verlaat om zich in de bosschen der wilden te verdiepen ten einde het geloof en de beschaving onder hen te verbreiden. Zoo en de godsdienst alleen kunnen zulk eene opoffering beloonen, gelijk ook God alleen die naar waarde kan vergelden.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 4 Junij. Een kabinets-order, dezer dage verschenen, houdt in, dat priesters, die van hunnen pligt mogten afwijken, in uitvoering der bestaande wetten, door den minister voor kerkelijke zaken aan verschillende straffen zullen onderworpen worden. Zoo zal een godsdienstleeraar, die tegen eene andere door den staat erkende godsdienst predikt, met afzetting en eene gevangenis van vier tot zes weken worden gestraft.

— De Pruissische Landdag heeft in zijne zitting van 2 Junij eenparig besloten, Z. M. den koning te verzoeken, die vergadering regelmatig alle twee jaren bijeen te roepen.

— Uit Stokholm wordt gemeld, dat te Strömstad bij gelegenheid van den uitvoer van granen naar Noorwegen onlusten zijn ontstaan. Ook te Norköping en Linköping zouden wanordelijkheden zijn gepleegd geworden, indien zij niet waren voorkomen door een besluit van Z. M. houdende de volgende bepalingen: invoer van brood van buiten de stad en de vrije verkoop daarvan op de markt wordt toegestaan; daarentegen zullen de bakkers ontheven worden van de waardering van het brood, alsmede van den verkoop-accijns, doch zij moeten zich verbinden om gedurende de maanden Junij, en Julij zooveel brood als noodig is, te leveren tot verbruik der stad tegen den prijs zoo als die was op het einde des jaars 1845, waartoe hun uit de magazijnen der kroon graan en meel tegen een matigen prijs zullen geleverd worden; voor de maand Augustus zal echter voor rekening van de stad de noodige voorraad van granen worden aangeschaft.

— De *Süd-Deutsche Zeitung* N°. 49, neemt van de *Hamb. Zeit.* een artikel over, dat, indien het waarheid behelst — iets, waarvan men de bevestiging met bezorgdheid te gemoet ziet — als een bewijs van de schreeuwendste onverdraagzaamheid en het verregaanste misbruik van magt verdient gebrandmerkt te worden. De kolonel baron von Horst, een der uitstekendste officieren van het Pruissisch leger, is eensklaps van de dienst ontzet met bevel om zich naar het citadel van Straalsund te begeven. Men kan geene andere reden van deze ongenade opgeven, dan dat de kolonel dezer dage het katholicisme heeft omhelsd en in den echt getreden is met freule Kuczkowska, die insgelijks deze godsdienst belijdt.

— Uit Triëst wordt gemeld, dat aldaar den 16 Mei het feest gevierd is van het tienjarig bestaan van de Oostenrijksche Lloyd; eene inrigting, die, zoo als men weet, een regelmatig verkeer daarstelt tusschen Oostenrijk en Duitschland met Italië, de Levant, Egipte, en welligt ook, ter verzending van den overland-mail, met Indië en de Roode Zee.

Brieven uit St. Petersburg van den 21 Mei maken gewag van eene amnistie, welke zich zou uitstrekken over alle Polen, die uithoofde van staatsmisdaden gevangen zitten. Zij, die zich in Siberië bevinden en wier goederen verbeurd verklaard zijn, zouden in het rijk kunnen terugkomen, en hunne goederen op nieuw in bezit kunnen nemen, tegen terugbetaling van de sommen, die de keizer heeft uitgegeven om ze aan te schaffen. Moge deze tijding zich nader bevestigen.

ITALIE.

ROME, 22 Mei. Onder deze dagteekening meldt de *Univers* het volgende:

»Te vergeefs zou ik trachten, u de smart te schetsen, die men hier gevoelde op het vernemen van de tijding van O'Connells dood. Van den H. Vader af tot den geringsten bewoner van de hoofdstad der christenwereld, zijn aller harten daarover ten innigste bedroefd. Men had een zegevollen intogt voorbereid aan den grooten verdediger der godsdienstige vrijheid; een triumfboog zou worden opgerigt en zijne ontvangst zou die van een vorst hebben geëvenaard, Die blijde betuigingen eener dankbare vreugde hebben, helaas! reeds plaats gemaakt voor toebereidselen van een geheel anderen aard, en thans openbaart zich de dankbaarheid der Katholijken door de vurige gebeden, die zij hemelwaarts zenden voor de rust zijner ziel. Den 15 Junij zal eene plegtige lijkdienst worden gehouden in eene der basilieken van Rome. Te dier gelegenheid zal een voortreffelijk requiem uitgevoerd worden, en zal de eerste redenaar van Italië, de eerw. P. Ventura, eene lijkrede uitspreken van den grooten man, die zoo veel dienst heeft bewezen aan de katholijke wereld.

»Het hart van O'Connell is thans geplaatst in de aloude kerk van St. Agatha, waarvan de bediening wordt waargenomen door de priesters van het Iersch collegie. Aanstaanden Maandag zullen zij eene plegtige lijkdienst vieren voor den beroemden overledene, en O'Connells vriend, de hoogw. Dr. Cullen, superior dier vrome en geleerde stichting, zal het H. Offer opdragen."

— Z. H. zal in een eerdaags te houden consistorie onderscheidene Cardinalen benoemen. Mgr. Antonelli, thesaurier, Mgr. Bofondi, deken der Rota en Mgr. de aartsbisschop van Kamerijk zullen tot die hooge waardigheid worden benoemd. Z. Exc. Mgr. Fornari, pauselijk nuntius te Parijs, sinds vele maanden *in petto* gehouden, schijnt in het eerst te houden consistorie niet te zullen worden benoemd.

Mgr. Antonelli zal tot legaat van Ravenna worden bevorderd. Men zegt, dat Mgr. Rusconi, den thesaurier Mgr. Antonelli in die belangrijke functiën zal vervangen.

— Het *Journal des Debats* berigt onder dagteekening van den 20 Mei het overlijden van den cardinaal Micara, in den ouderdom van 72 jaren. Z. Em. genoot het volst vertrouwen des volks, zoo wegens zijne eenvoudige manieren, als door zijne strenge leefwijs. Men herinnert zich nog de redevoering, die hij verleden jaar gehouden heeft in de eerste vergadering van het H. Collegie, na den dood van Gregorius XVI, en waarin hij de noodzakelijkheid betoogde om een hervormings-systeem in te voeren voor het burgerlijk en kerkelijk bestuur.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

Van 31 Mei tot 5 Junij 1847 zijn ingeschreven.

Voltrokken Huwel. 39.	Levenloos aangegeven Zonen. . . 7.
Geboren . . . . . 110.	dito dito Dochters. . 4
Overledenen . . . 142.	Elders overl. en alhier ingeschreven. —

Totaal	Gehuwde Paren . . . . . . 697.	Sedert primo Januarij 1846
	Geborenen . . . . 3259.	
	Alhier overledenen. . . . . 3410.	
	Eldersoverl. en alhier ingeschreven 126.	

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 7 Junij.

Koffij. De gesteldheid van dit artikel blijft onveranderd vast, onder 21 c. is ordin. Cheribon niet te koop. Sumatra 17 à 18 naar kwaliteit.

Tabak met weinig handel, doch goed prijshoudend.

Ruwe Suiker circa 700 kranjangs Java werden tot onbekenden prijs, en 400 vaten Surinaamsch van ƒ 23½ tot ƒ 30½ afgedaan

Geraffineerde iets lager, prima Melis ƒ 45, fijn Secunda ƒ 40, mooi Secunda ƒ 38½, goed Secunda ƒ 35 à ƒ 35½, Stoommelis ƒ 36 à 45 Lompen ƒ 34 à 36 Kandijwit ƒ 70 à 80, halfwit ƒ 60 à 65, blank ƒ 55 à 58, geel ƒ 42 à 47, bruin tot lichtbruin ƒ 33 à 39. Stroop gewone ƒ 29, Stoom ƒ 28.

Katoen bij kleinen voorraad met weinig handel.

Rijst iets williger, ordin. blank Java ƒ 14, gepelde ƒ 15½ R, *C.* gepelde Tafel ƒ 16½ n. C. Ca. 800 balen blanke Bengal à ƒ 13 en 500 balen Siam à ƒ 12½ werden op Rotterdammer conditiën aldaar voor hier gekocht. Specerijen met weinig handel.

Huiden, tegen 30 dezer komen ca. 25000 stuks in veiling van diverse soorten.

Tin, Banca à ƒ 55 te koop, Zuidzee-Traan ƒ 30½ à 31. Amst. Smeer ƒ 30½ à ƒ 31. Petersb. geele Talk ƒ 32½. Zeep Talk ƒ 31 à 32.

Verwacht in veiling op 10 dezer 205 vaten Surinaamsche Suiker, 451 blokken St. Domingo Mahonijhout, en op 16 dezer, 706 pakken Java Tabak.

Tarwe 127 ℔ roode Koningsb ƒ 470; 130 ℔ witb. Pools. ƒ 535, in ent.; 128 ℔ b. Pools. ƒ 525, 530; 129 ℔ dito ƒ 535; 126 ℔ roodb. Koningsb. ƒ 465; 128 ℔ roodb dito ƒ 470, in cons.

Rogge 117 ℔ witt ƒ 351; 118 ℔ Pruiss ƒ 355; 116 ℔ ger. dito ƒ 344; 122 ℔ Turksche ƒ 350, in ent.

Garst 105 ℔ n. Vriess. Winter ƒ 285.

Haver 83 ℔ dikke ƒ 200; 85 ℔ fijne ƒ 205.

Koolzaad. Elve 63½, Op 9 vaten Olie, dadelijk in Sept. en Oct. 65. *Lijnzaad* een doen; Memel 110 ℔ ƒ 260; *Raapolie* per 6/w. ƒ 37¼; Vliegend 36½; primo Mei 37¼, ½; Sept. 36¾; Oct. 37; Nov. 37; Dec. 37½. *Lijnolie* per 6/w ƒ 33; Vliegend 32. *Hennepolie* per 6/w ƒ 37¼. Vliegend 32¼. *Raapkoeken* 1040 ƒ 78, 80. *Lijnkoeken* harde 104 ƒ 10, 12.

LEIDEN, 5 Junij. Boter van ƒ 34 tot ƒ 36 a 37, pr. vierde; Tarwe van ƒ 18 tot ƒ 18,25, pr. Mud; Rogge van ƒ 13 tot ƒ 13,25, pr id.; Garst van ƒ 9, pr. id.; Haver van ƒ 6, de beste qualiteit ƒ 7, pr. id.; Duivenboonen ƒ 11 tot ƒ 11,50, pr. id., Paardenboonen ƒ 9 tot ƒ 10, pr. id.; Rund- en Ossevleesch van 25 tot 30 cent de 5 ons; Schapenvleesch van 24 tot 26 cent, id; Varkensvleesch en Spek van 22 tot 25 c., id.

MIDDELBURG, 5 Junij 1847. De bij ons steeds inkomende berigten over den te velde zijnden Oogst luiden bij voortduring allergunstigst, daarbij gevoegd de daling der prijzen, zoowel op onze binnenlandsche als op de buitenlandsche markten, waren oorzaak dat er bedaauwe den handel hier ook weinig omging. Honderd van Tarwe en Rogge ook meer tot verkoop en gezind zijnde, zoo is dezelve tot ruim ƒ 1 beneden vorige weekprijs verlaten, men kocht ter beurse de puike Zeeuwsche Tarwe ƒ 17.25, iets mindere ƒ 17 pr. Mud.

Puike Walchersche Tarwe werd door de consumptie voor ƒ 17.50 a 17.75 gekocht, voor mindere kwaliteit werd ƒ 17 betaald.

Zeeuwsche Rogge niet ter veil, vreemde soorten zijn naar deugd en kwaliteit van ƒ 14 tot ƒ 16 gekocht.

Winter Garst alleen op levering ter veil ƒ 10.50 zon bij dadelijke levering bedongen zijn geweest.

Zomer Garst ƒ 10 a ƒ 10 10 pr. Mud. Haver alleen van de zold rs ter veil, puike Vriesche is ƒ 8 a ƒ 8.50, puike Inlandsche is voor ƒ 6 verkocht.

Walchersche Witteboonen werden op ƒ 18 en ƒ 19 gehouden. Dito bruineboonen aan ƒ 18 verlaten. Dito Paardeboonen ƒ 10. Walchersche Groene Erwten op ƒ 17 gehouden.

Zeeuwsche Paardeboonen ƒ 9.50 te noteren. Puike vreemde Boekweit was aan ƒ 11.10 pr. Mud te koop. Gort schaars en onder vorige prijzen niet te koop, als: No. 3 ƒ 23. No 2 ƒ 21. No. 1 ƒ 19 Raap-Olie ƒ 38 50. Patent-Olie ƒ 40.50 Lijn-Olie ƒ 36.50 pr Vat.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

5 JUNIJ			gebl.	7 JUNIJ 4½ u			gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½	pCt.	57⅝	57 11/16	à	57 13/16	57 13/16
Dito Dito . . .	3	»	70⅛	70 1/16	»	70 3/16	70⅛
Dito Dito op resc. .	3	»		70 1/16	»		
Dito Dito	4	»	90 5/16	89⅞	»	90⅛	90
O. I. Leening . . .	4	»	90		»		
Amortis. Syndic. . .	4½	»			»		
Dito Dito	3½	»	87¼	87¼	»		
Handel-Maatschappij .	4½	»	174⅜	174¼	»	174½	174¾
Haarlemmermeer . .	5	»			»		
Aand. Rijn-Spoorweg .	4½	»		102¾	»		
Aand. Holl S. M.		»			»		
BELGIE, ...	4½	»			»		
Dito	2½	»			»		
Dito bij Rotschild . .	2½	»			»		
SPANJE, L. bij Ard. van 85 £	5	»	18⅛	18	»	18⅛	18⅛
Dito bij Dito onb. ct.	5	»	18 1/16	16 13/16	»	17 13/16	
Dito	3	»			»		
Dito Binnenl. à 6 m .	3	»	28 7/16	28 7/16	»	28 9/16	28 9/16
Coupons Ardoins . .		»	14½	14½	»	14 7/16	
Passive		»			»		
Deferred		»			»		
Fransche Uitgost . .		»			»		
PORTUGAL, te Londen .	3	»	32¼	32¼	»	32⅜	
Dito Dito	4	»	32	31⅝	»	32⅜	32
Dito Binnenl. à 1 Conto	5	»		29	»		
RUSL. Ob. H 1798 en 1816	5	»	106	106	»	106⅛	
Dito Dito 1828 en 1829	5	»		105	»		
Ct. b. d. 1831 en 1833	5	»	97⅝	97½	»		
Dito bij Hope . . .	4	»	88⅞	88⅞	»		
Dito bij Stieglitz en C°.	5	»	88¼	88 5/16	»		
Cert. te Hamburg . .	5	»			»		
Inschrijving in Assignat.	6	»			»		
Cert. van Dito . . .	6	»		69¾	»		
POLEN, Certific. . . .	4	»			»		
Dito Aand. met Loten fl 300		ƒ			»		
Dito Dito . . . . fl 500		»			»		
AMERIKA, Phil. Bank .	6	pCt.			»		
Dito	5	»			»		
Dito Bank-Actiën .							

Oostenrijk, Met. 5 pCt. 101⅛, ¼; dito 2½ pCt. 54 [illegible]; Braz. 5 pCt. 86⅞; Peru 23⅛.

Koers van het Geld: Beleening 4 pCt. Prolong. 4 pCt. Wissel-Disconto 4 pCt.

ANTWERPEN, 5 Junij. Kerkelijke Staat. Oblig. 1832 à 1837 5 pCt 100 Certific. 1844, 5 pCt. 96¼.

Wisselkoers.

2/m. Hamburg 35⅜; Zigt dito 35⅝; 2/m. Londen 11 95; Zigt Londen 12.07½; 3/m. Lisbon. 42⅞; 3/m. Porto 43¼; 2/m. Petersb. 1.91¼.

MENGELWERK.

O'CONNELL EN DE *REPEAL*-VEREENIGING.

De *Allg. Augsb. Ztg.* levert in zijn gewoon bijblad eenige lezenswaardige bijzonderheden, aangaande het leven van Ierlands bevrijder, door Dr. A. Schütte.

Na den grooten man te hebben geschetst in zijn privaat leven, hoe hij een vader was, van, en vereerd en bemind werd door allen, die hem omringden, en zich in zijn bijzijn gelukkig gevoelden; na hem te hebben gevolgd in zijn geliefkoosd jagtvermaak op de rotsen van Ierland; eindelijk na te hebben aangetoond, hoezeer zijne pachters betrekkelijk veel welvarender waren dan die zijner naburen, als het natuurlijk gevolg van zijne onvermoeide pogingen voor hun welzijn, oppert de schrijver de vraag: *of de opheffing der Unie met Groot-Brittanje, het geliefkoosd denkbeeld van O'Connell, aan welks verwerkelijking hij zijn geheel aanzijn verbonden had, voor Ierland werkelijk nuttig zijn zou.*

Hooren wij den schrijver zelf zijne gestelde vraag beantwoorden:

»Maar, welk is uw oordeel, zal mij een ander, vragen, aangaande de *repeal*? Is zij goed voor Ierland? Werkt O'Connell inderdaad meer goed of meer kwaad door zijne volksberoering uit? Naar mijn oordeel is deze beweging groot en weldadig, en is het de schuld van Engeland, niet van O'Connell, wanneer de weldadige uitwerkselen nog niet verwezenlijkt en zigtbaar zijn. *De volksberoering zal daardoor alleen reeds nuttig en weldadig voor Ierland zijn, omdat zij het Engelsche gou-*

vernament noodzaakt, den toestand van dat land steeds met angstige oplettendheid gade te slaan. Ik ben geen onbegrensde bewonderaar van eenig mensch. Ik veracht het, een hooggeplaatst persoon, wie hij ook zij, te vleijen. Ik ben te fier, om mijne knie voor eenigen Baal te buigen, al ware het, dat de geheele wereld hem aanbiddend naijde. Ik behoor tot geene partij, dan alleen tot die van het welzijn des volks, en nooit zal ik eene andere toebehooren. Het was immer mijn streven, mijne denkwijze onafhankelijk en mijn oordeel vrij te bewaren. Doch, nu ik Ierland met eigene oogen heb gezien, nu beken ik zonder aarzelen, dat bijna *elke* volksberoering, die ten doel heeft, dit land uit zijn tegenwoordigen jammervollen toestand te redden, beter is dan *geene* beroering; dat het niet alleen constitutioneel, maar ook eervol is voor elken Ier, *repeal* te eischen. De Ier moet zich, *door repeal*, geregtigheid pogen te verschaffen; en Engeland moet trachten *repeal* onnoodig te maken door de geregtigheid, die het Ierland laat geworden."

»Het is hoog tijd, dat Ierlands toestand veranderd worde. Het is hoog tijd, dat een zoo schoon en vruchtbaar land ook zijn deel erlange aan volksgeluk en volkswelvaart, gelijk het Engeland geniet. Er is geen koninkrijk op het groote wereldrond, alwaar volksroem en volksgeluk zoo heerlijk vereenigd zijn als in Engeland; doch er is ook geen koninkrijk in Europa, waar het volk zoo arm en rampzalig is als in Ierland. Dit kan zijne bron niet hebben in de natuur, want de natuur is daar rijk; de oorzaak daarvan moet alzoo gezocht worden in de geschiedenis en in de wetgeving, en alzoo aan de regering geweten worden. Het is alzoo de heiligste pligt dier regering, indien zij ten minste waarde hecht aan menschengeluk, volkseer en volkswelvaart, een einde te maken aan dien treurigen toestand van een groot gedeelte harer onderdanen. Ieder, wien liefde tot den naaste bezielt, of die de roem zijns vaderlands ter harte gaat, zij hij Engelschman, Schot of Ier, zal deze zienswijze deelen; want het is aller pligt, zoo niet tevens aller belang. Pligt en belang kan men eigenlijk niet van elkander scheiden; want wat het waar belang medebrengt is steeds pligtmatig. Er is geene partij, welken naam zij ook moge dragen, in welker waar belang het niet zij, dat Ierland uit zijne tegenwoordige ellende worde opgerigt. Uit welk een pijnlijken toestand zou daardoor niet de regering gered, en welke vermeerdering zou daardoor niet aan de staats-inkomsten verzekerd worden! De koopman zou eene betere markt vinden, de grondeigenaar eene betere rente trekken; dan ware Ierlands groote kwalen eenmaal genezen, dan zou deszelfs natuurlijke vruchtbaarheid, even als in Engeland, door kapitaal magt verkrijgen, en alle belanghebbenden zouden in den bloeijenden toestand des lands veel rijkere bronnen van voordeel vinden, dan thans enkele individuen door uitputting van hetzelve daaruit vermogen te trekken.

»Men kan zich onmogelijk aangaande Ierlands toestand bedriegen; in breede, scherpe trekken staat op zijn gelaat geschreven: *Armoede en ellende.* Overal ontdekt men de diepe sporen van staatkundige en godsdienstige verdrukking. Het is een schoon, maar tevens een treurig land. Aan de zijde, die het digst aan Engeland grenst, ziet men eene zoom van bloeijende welvaart en schoonheid, even als of de lucht van het naburig zustereiland nog die streek weldadig koesterde; maar dringt men een weinig verder door, dan verdwijnt dat uiterlijk aanzien van welvaart. Te vergeefs zoekt het oog daar dat uitzigt op heerlijke lusthoven, welke Engelands velden opleveren, bezaaid als ze zijn met rijke pachthoeven, fraaije landgoederen, wemelend van dorpen, vol *comfort* en smaak, en opgeluisterd door steden met eene nijvere, gezonde bevolking. Hoe dieper men landwaarts ingaat, des te somberder wordt het uitzigt. Hier en daar verheft een eenzaam park zijne groene boomtoppen, of kronkelt een beekje door schoone weilanden; maar daar rondom is alles naakt en ledig, en als weggemaaid zijn alle teekenen van een weligen plantentooi en van een het leven in vrolijkheid genietend volk. Geene frissche haag, even als in Engeland, maar een treurige muur sluit hier de akkers in; geen boom of struik versiert het veld; de huizen zijn niets dan ellendige hutten, welker armoede tot een spreekwijze geworden is. En wat is daarvan de oorzaak? Dat de eigenaars hier niet even als in Engeland wonen, om hunne landgoederen in het gewaad van landelijke schoonheid te tooijen, te bebouwen, te beplanten en toe te zien, dat de aangewende kapitalen den pachter in staat stellen den grond tot zijne innerlijke waarde op te voeren en onder de bevolking de vruchten van een welbetaalden arbeid te verdeelen. Van eeuw tot eeuw is hier een stelsel van droogmaking, voorwaar niet der moerassen, maar van de geldbeurzen der landlieden, met eene onmenschelijke hardnekkigheid in beoefening gebragt; sinds eeuwen heeft men de natie door aderlating verzwakt. Kan men verwachten, dat een man, aan wiens aderen een duizend vampyren zuigen, sterk en krachtig worden zal? En tot welk uiterste dit stelsel is gevolgd, dit getuigt de uitdrukking van troostlooze ellende, die op het land verspreid is; dit getuigen de lompen zijner bewoners en hunne armoedige hutten, (want Ierland is het land van schoone zwijnstallen en ellendige woonhuizen); dit getuigt eindelijk de algemeene onderwerping des volks, dat het ongeluk verdraagt als iets, waaraan het lang gewoon en dat onveranderlijk geworden is (1).

»Voor ieder huis of aan iederen haard ziet men vette zwijnen liggen; maar mogen zij, die deze dieren mesten, ze ook eten? Zulk eene gedachte komt nimmer in het hoofd van een armen Ier op. De Engelsche landarbeider slagt omstreeks Kerstijd zijn varken en hangt een paar zijden spek naast zijne huisdeur op. Zoo iets ziet men nooit in Ierland. De arme Iersche landbouwer kent zelfs niet den smaak van het spek, want alle varkens worden over het Kanaal naar Engeland vervoerd. Hoenders loopen voor zijne deur maar de eijeren worden niet in zijn land gekookt; kalkoenen worden op de akkers gevoederd, maar zij vertrekken naar Engeland zoodra zij goed zijn voor het braadspit. Heerlijke kudden ossen grazen in de Iersche weilanden, maar, wanneer ze vet zijn, worden zij ook naar Engeland vervoerd; schoone koeijen vullen de weiden en stallen, maar hare melk wordt tot boter gemaakt en deze zeilt naar Engeland. Bezigtigt men het botermaken in Engeland, dan ziet men de boter bij ponden tot kleine rollen gevormd voor de consumtie van de naastbijgelegene plaats; beschouwt men daarentegen het botermaken in Ierland, dan ziet men geheele reeksen van collossale vaten, en daarin vindt ieder pond Iersche boter zijnen weg en vaart naar Engeland. Het graan golft in de Iersche vlakten — het is eene onloochenbare daadzaak — en toch leeft de massa des volks slechts van aardappelen; graan golft er, doch naauwelijks is het gemaaid of het vindt zijnen weg naar Engeland. De grondeigenaar is naar Engeland overgestoken, en, als door eene magnetische aantrekkingskracht getrokken, volgen hem alle voortbrengselen des lands. Alleen de aardappel maakt hierop eene uitzondering. Deze is het begin en het einde van den Ier. De half-broeder van het graan hecht zich aan den half-broeder van Engeland, en beide zijn onafscheidbare vrienden.

»Maar, groote God! de gedachte alleen aan een altijddurend onveranderlijk aardappel-maal, en niets anders, is ijselijk en onduldbaar. Eene gansche natie, — ten minste zes van de acht millioenen der bevolking — die aardappelen eet, en niets dan aardappelen, 's morgens, 's middags en 's avonds, alle dagen, jaar in jaar uit, tot dat het laatste uur slaat, dit is een denkbeeld, dat de haren doet te berge rijzen. Andere stervelingen verheugen zich ten minste eenmaal in eene afwisseling van genot; doch de Iersche landman wordt door het stiefmoederlijk Engeland met een altijddurenden aardappel gevoed. Het schaap op de heuvels zoekt verscheidenheid van voeder of het wordt ziek en sterft; maar de Iersche landman, een mensch en de broeder van den rijksten epicurist, kent slechts één schotel voor zijnen disch, *en wanneer hij van honger sterft, dan verkwijnt hij omdat hem de aardappelen ontbreken.*

»Indien een vernuftig mensch zich nederzet om een plan te ontwerpen, hoe het aan te leggen zij, om eene gansche natie in den zonderlingen toestand te brengen, dat zij alles wat de wereld goeds oplevert, voortbrengen, doch niets daarvan genieten kan; dat graan, boter, eijeren en spek, honend wegvloeijen van de lippen van den modernen Tantalus, die van dit alles in overvloed is voorzien; dat volgens eene onverbiddelijke wet dit alles het land uitga, en niets dan den aardappel achterlate, — die man ware inderdaad geniaal te noemen. En dit ongelukkig wonderwerk heeft Engeland tot stand gebragt door eenvoudige aanwending van koud staal en rijke sinecuren, En dewijl de Ieren niet altijd hebben willen verduren, wat geen menschelijk wezen verdragen zou, heeft men hen van tijd tot tijd in getal verminderd, en hoort men van jaar tot jaar de bloedwet afkondigen, welke de menschlievende Robert-Peel de *Coercion-bill* gelieft te noemen.

»Ierland en de Ieren uit den afgrond dezer ellende te redden, daaraan heeft O'Connell de kracht van zijn magtigen geest en zijn sterk ligchaam en alle jaren van een lang leven gewijd. Niet alleen de Ier, maar ook ieder Engelschman draagt in zijn hart het gevoel om van de eer zijns vaderlands, en eene bittere smart bezielt zijne vrije borst, wanneer hij ziet en hoort, dat men hier en daar op het vaste land met spottenden glimlach naar de Ieren heenwijst, om den volken te beduiden, dat eene vrije wetgeving hun toch niet van nut kan zijn; niet alleen elk Engelschman, maar ook een ieder, die aan de groote wet der humaniteit gelooft, welke liefde tot den naaste predikt, is aan Daniël O'Connell dank verschuldigd."

Ten slotte vatten wij nog kortelijk eenige denkbeelden van den schrijver zamen:

»Wat wil O'Connell? Dat Ierland in alle opzigten op gelijken voet met Engeland gesteld worde. Kan er wel iets billijker zijn? Derhalve herhaal ik: het is noodig de Ieren tot *repeal* aan te zetten. Kanonnen en ba- ten hebben tot dusverre alle morrenden tot zwijge- bragt, doch dit gaat niet langer zoo. Zij kunnen strijd niet voeren tegen het geheim van O'Connell; zijn betere dagen voor de wereld aangebroken; al zijn betere kennissen verbreid; betere gevoelens den naaste bezielen den mensch. Het volk van Enge- ziet en erkent het dagelijks klaarder, welk een erge- schouwspel de toestand van het Iersche volk ople- De Engelschen zijn een trotsch volk, en zij blozen van schaamte, wanneer men van het zuster-eiland sp- Zij gevoelen en erkennen het eindelijk, dat zij Ie- een schreeuwend onregt hebben aangedaan.

»O'Connell heeft echter aan zijn volk bewezen, *zedelijke kracht meer vermag dan brutaal geweld*; heeft in zijne staatkunde een groot christelijk be- sel tot grondslag genomen, en geene regering kan magt omstooten, wil zij niet de omverwerping van Christendom zelf. Zijn volk met die sterke handen dat hart vol verbittering over het lang verduurde regt, gelooft en weet thans, dat hij gelijk heeft. ligt de knoop voor de diplomaten en staatkundigen. Zw- den kunnen dien niet doorhakken, kanonnen kunnen niet vernielen, vuur zal hem niet verbranden. He- eene magt, die de regering verre overtreft, en moet zich voor hare onoverwonnen majesteit buigen.

»O'Connell heeft de Britsche natie voor den regter- gedaagd, en hemel en aarde tot getuigen genomen. heeft een beroep gedaan op het hoog geregtshof humaniteit, van dien grooten strijder voor besch- en vrijheid, die de ketens der slaven verbroken en slavenhandel den doodsteek gegeven heeft. De mensc- van dezen tijd zijn bezield met den natuurlijken wens dat ook voor hen de vruchten des levens rijpen mog- en dat zij deze veilig in de handen hunner kinde- kunnen overleveren. Zij troosten zich niet meer eene ver verwijderde waarschijnlijkheid. De volksbe- ring van O'Connell heeft het groote geheim eener lige wijsbegeerte geopenbaard, en dit geheim zal in hand van Ierland voorzeker zijn groot doel, gelijke ten met Engeland, bereiken op den weg vredes."

Zie, lezer, dit is het oordeel van een man, wiens onbestemde philosophemen wij zeker ver zijn altijd in te stemmen, maar die toch ooggetuige is weest van Ierlands ellende, die den grooten be- der van nabij heeft gekend en aan de feitelijke wa- heid regt laat wedervaren. Wie zou zijne getuig- in twijfel durven trekken? Wie hem beschuldigen een partijdig vonnis te hebben geveld over den stand van het ongelukkig land, welks hartverscheu- rende rampen onlangs het medelijden van geh- Europa hebben opgewekt? Wie zal, na dat alles, een blaam durven werpen op de edele bedoelin- en de nagedachtenis van hem, wiens eenig streven geweest, zijn rampzalig vaderland te redden uit afgrond der diepste vernedering? Wie? Zeker niet Nederlanders, wie gij ook zijt; zeker niet gij, hart er ten allen tijde behoefte aan gevoelt, welda- rondom zich te verspreiden, en smarten te lenigen die alle onderdrukking steeds verafschuwdet.

Neen, Nederlanders, de pers, die zich thans m- bruiken laat om O'Connell's naam te bezwalken en na zijnen dood slechts den voetschop der veracht- waardig te keuren, de pers, die zoo gaarne de Engels- aristocratie toejuicht in hare systematische verdruk- van het Katholijke Ierland, *die pers kan uw org- niet zijn*, die pers drukt uwen gemoedstoestand niet evenmin als zij het deed, toen zij de edelmoedige giften laakte, die tot leniging der ijselijkste ellen- vooral door Katholijken, dezer dage op het altaar lijdende menschheid werden geplengd. — Van waar in die *would-be* tolken der openbare meening die billijke verguizing van een der grootste vrienden menschheid?

Is het niet rampzalig, dat eene pijnlijke ondervind- van zoo velen jaren dwingt op die vraag geen an- bescheid te geven dan dit: dat magtig nog in ons l- de partij is, die instinctmatig allen haat, welke zich nen met het teeken des kruises, die instinctmatig ver- schuwt al wat de Katholijk verrigt, of waarvan het beeld van den Katholijk uitgaat, hoe goed, hoe vo- treffelijk, hoe edel dit ook zij. Die partij is nog magt- en moet beliefd, moet gevleid worden; en van daar dat men met schendende hand de nagedachtenis zo- te onteeren zelfs van een O'Connell, ook tegen be- weten aan, maar alleen om de partij te behagen. niet mannelijk, is 't niet moedig, is 't niet edel?

(1) Aldus de *Allg. Augsb. Zeit.* Die algemeene onderwerping des volks heeft echter nog eenen anderen grond, dan de gewoonte; zijne gehechtheid namelijk aan de katholijke leer. Had Dr. Schütte voor die leer een open zin gehad, hij zou niet in gebreke gebleven zijn dit op te merken. *Red.*

ADVERTENTIEN.

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitge-